

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح الحاق یک تبصره به ماده (۶) قانون نظارت مجلس بر رفتار نمایندگان»

مقدمه

دو کارویژه و وظیفه اصلی نمایندگان مجلس شورای اسلامی نظارت و قانونگذاری است. در حال حاضر اطلاع رسانی دقیقی در رابطه با عملکرد نمایندگان در این دو حوزه در دوره فعالیتشان انجام نمی‌شود و غالباً عملکرد نمایندگان بر اساس میزان موفقیت آنها در جذب بودجه و پیگیری امور عمرانی و اجرایی سنجیده می‌شود که این امر موجب دور شدن آنها از انجام وظایف مربوطه می‌شود. طرح الحاق یک تبصره به ماده (۶) قانون نظارت مجلس بر رفتار نمایندگان به منظور ارائه اطلاعات ضروری به مردم برای اطلاع یافتن از عملکرد نمایندگان منتخبشان در حوزه قانونگذاری و نظارت ارائه شده است.

بررسی طرح

به موجب این طرح تبصره‌ای به عنوان تبصره «۳» به ماده (۶) قانون نظارت مجلس بر رفتار نمایندگان مصوب ۱۳۹۱/۱/۱۵ الحاق می‌شود. به موجب تبصره پیشنهادی «هیئت رئیسه مجلس موظف است در پایان هر اجلاس، کارنامه‌ای از فعالیت نمایندگان در حوزه وظایف اصلی نمایندگی از جمله تعداد اظهارنظرها پیرامون طرح‌ها و لوایح (موافق - مخالف)، تعداد مشارکت در رأی‌گیری‌های صحن، تعداد مشارکت در تهیه طرح‌های قانونی، تعداد تذکرات آیین‌نامه‌ای (ماده (۱۸۲))، تعداد طرح سؤال از وزرا و رئیس‌جمهور (که در صحن مطرح شده باشد)، تعداد مشارکت در طرح استیضاح (که در صحن مطرح شده باشد)، تعداد مشارکت در گروه‌های تحقیق و تفحص، تعداد و مدت تأخیر در حضور در جلسات علنی و کمیسیون، تعداد و مدت غیبت‌های موجه و غیرموجه، تعداد پیشنهادات و اظهارنظرها در کمیسیون‌ها را تهیه و تدوین نموده و در اختیار نمایندگان قرار دهد و به استحضار ملت ایران نیز برساند».

با توجه به اینکه در قانون اساسی صرفاً به نحوه انتخاب نمایندگان مجلس شورای اسلامی اشاره شده و مقرراتی در رابطه با نحوه عزل آنها در نظر گرفته نشده است و با توجه به اینکه دوره نمایندگی (۴) سال است، تنها ضمانت اجرای قوی برای تضمین انجام صحیح وظایف نمایندگی توسط منتخبین، عدم انتخاب آنها توسط مردم در دوره بعد است. برای اینکه انتخاب‌کنندگان از نحوه عملکرد منتخبین خود آگاهی کافی داشته باشند ضروری است اطلاعات لازم در رابطه با عملکرد نماینده منتخب در اختیار آنان قرار بگیرد. طرح ارائه شده در این راستا بوده و قابل دفاع می‌باشد. البته انجام اصلاحات زیر در رابطه با طرح توصیه می‌شود:

۱. با توجه به اینکه ملاک قرار دادن موارد مذکور در طرح پیشنهادی بدون هیچ‌گونه ضابطه موجبات استفاده مکرر نمایندگان از حقوق و اختیارات خود از جمله تذکر خواهد شد ضروری است در کارنامه صرفاً مواردی که قابل ارزیابی دقیق است، بیان شود.

۲. متن تبصره پیشنهادی ارتباطی به ماده (۶) ندارد بنابراین پیشنهاد می‌شود متن پیشنهادی به عنوان یک ماده به قانون نظارت بر رفتار نمایندگان الحاق شود. البته موضوع تبصره بیشتر متناسب با آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی است و پیشنهاد می‌شود به عنوان یک ماده به قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی الحاق شود.

۳. به موجب تبصره پیشنهادی هیئت رئیسه مجلس موظف شده است در پایان هر اجلاس کارنامه‌ای از فعالیت نمایندگان در حوزه وظایف اصلی نمایندگی تهیه و منتشر نماید حال آنکه در نظام حقوقی جمهوری اسلامی برای دوره نمایندگی از اصطلاح «اجلاس» استفاده نمی‌شود. پیشنهاد می‌شود عبارت اجلاس به «دوره نمایندگی» اصلاح شود البته بهتر است که این کارنامه به صورت سالیانه منتشر شود تا بتوان ارزیابی بهتری نسبت به عملکرد نمایندگان داشت.

۴. به موجب تبصره پیشنهادی کارنامه منتشره باید حاوی «وظایف اصلی نمایندگی» باشد. با توجه به اینکه تفکیکی بین وظایف نمایندگی اصلی و فرعی وجود ندارد بهتر است کلمه «اصلی» حذف شود.

۵. با توجه به اینکه ترتیب تهیه کارنامه عملکرد نمایندگان نیازمند تعیین ترتیبات اجرایی است باید مرجعی به‌عنوان مسئول تهیه دستورالعمل مربوطه تعیین شود که این مرجع می‌تواند هیئت رئیسه یا رئیس مجلس شورای اسلامی باشد.

۶. همچنین برخی اصلاحات جزئی دیگر نیز در متن نیاز است.

براساس اصلاحات فوق پیشنهاد می‌شود متن تبصره الحاقی پیشنهادی به‌صورت زیر تصویب شود:

«هیئت رئیسه مجلس موظف است در پایان هر سال، کارنامه‌ای از فعالیت نمایندگان در حوزه وظایف نمایندگی شامل تعداد اظهارنظرها پیرامون طرح‌ها و لوایح (موافق - مخالف)، تعداد مشارکت در رأی‌گیری‌های صحن، تعداد مشارکت در تهیه طرح‌های قانونی، تعداد تذکرات آیین‌نامه‌ای (موضوع ماده (۱۸۲)) (با تفکیک مواردی که تذکر توسط رئیس مجلس وارد تشخیص داده شده و مواردی که رئیس مجلس تذکر را وارد ندانسته است)، تعداد طرح سؤال از وزراء (با تفکیک مواردی که سؤال توسط مجلس وارد تشخیص داده شده و مواردی که مجلس سؤال را وارد ندانسته است) و طرح سؤال از رئیس‌جمهور (در صورتی که در صحن مطرح شده باشد)، تعداد عضویت در هیئت‌های تحقیق و تفحص (در مواردی که گزارش هیئت نهایی شده و به هیئت رئیسه تقدیم شده است)، تعداد و مدت تأخیر در حضور در جلسات علنی و کمیسیون‌ها، تعداد و مدت غیبت‌های موجه و غیرموجه، را تهیه و تدوین نموده و در اختیار نمایندگان قرار دهد و جهت اطلاع عموم مردم منتشر نماید. دستورالعمل اجرایی این ماده به تصویب هیئت رئیسه مجلس می‌رسد.»

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

طرح پیشنهادی به‌منظور ارائه اطلاعات ضروری به مردم برای اطلاع یافتن از عملکرد نمایندگان منتخبان در حوزه قانونگذاری و نظارت ارائه شده است. برای نیل به این مقصود ضروری است اطلاعات لازم در رابطه با عملکرد نماینده منتخب در اختیار مردم قرار بگیرد. طرح ارائه شده در این راستا بوده و تصویب آن با اصلاحات پیشنهادی توصیه می‌شود.

متن تبصره با اصلاحات پیشنهادی (البته همانطور که بیان شد پیشنهاد می‌شود این متن به‌عنوان یک ماده به قانون نظارت مجلس بر رفتار نمایندگان و یا قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی اضافه شود):

«هیئت رئیسه مجلس موظف است در پایان هر سال، کارنامه‌ای از فعالیت نمایندگان در حوزه وظایف نمایندگی شامل تعداد اظهارنظرها پیرامون طرح‌ها و لوایح (موافق - مخالف)، تعداد مشارکت در رأی‌گیری‌های صحن، تعداد مشارکت در تهیه طرح‌های قانونی، تعداد تذکرات آیین‌نامه‌ای (موضوع ماده (۱۸۲)) (با تفکیک مواردی که تذکر توسط رئیس مجلس وارد تشخیص داده شده و مواردی که رئیس مجلس تذکر را وارد ندانسته است)، تعداد طرح سؤال از وزراء (با تفکیک مواردی که سؤال توسط مجلس وارد تشخیص داده شده و مواردی که مجلس سؤال را وارد ندانسته است) و طرح سؤال از رئیس‌جمهور (در صورتی که در صحن مطرح شده باشد)، تعداد عضویت در هیئت‌های تحقیق و تفحص (در مواردی که گزارش هیئت نهایی شده و به هیئت رئیسه تقدیم شده است)، تعداد و مدت تأخیر در حضور در جلسات علنی و کمیسیون‌ها، تعداد و مدت غیبت‌های موجه و غیرموجه، را تهیه و تدوین نموده و در اختیار نمایندگان قرار دهد و جهت اطلاع عموم مردم منتشر نماید. دستورالعمل اجرایی این ماده به تصویب هیئت رئیسه مجلس می‌رسد.»